

РАРИТЕТНА ДЕНДРОФЛОРА БОТАНІЧНОГО САДУ
ХМЕЛЬНИЦЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

Л. П. Казімірова, кандидат біологічних наук, доцент

Хмельницький національний університет

E-mail: L_kazimirova@ukr.net

Анотація. Встановлено приналежність до охоронного статусу видів дендрофлори Ботанічного саду Хмельницького національного університету, які охороняються червоними списками і книгами міжнародного, національного та регіонального значення. Встановлено, що у відкритому ґрунті ботанічного саду зростає 55 деревних видів, які увійшли до світових «червоних списків», Червоної книги України та охороняються на регіональному рівні в Хмельницькій області. Серед них: 49 видів занесено до Червоного списку МСОП; один вид – *Forsythia europaea* – занесено до Європейського Червоного списку; *Picea omorica* – є видом Червоного списку МСОП та Європейського Червоного списку; видами Червоної книги України є *Sorbus torminalis* та *Staphylaea pinnata*; один вид – *Syringa josikaea* – належить до Червоного списку МСОП, Червоної книги України та є видом охорони Бернської конвенції; *Taxus baccata* належить до Червоного списку МСОП та Червоної книги України; до Переліку рослин, які охороняються в Хмельницькій області належать *Amygdalus nana*, *Hedera helix* і *Spiraea media*; один вид – *Juniperus communis* є видом Червоного списку МСОП та таким, що охороняється на регіональному рівні в Хмельницькій області. Із деревних видів природної флори Хмельницької області, які охороняються, в колекційному фонді ботанічного саду наявно 6: *Sorbus torminalis*, *Staphylaea pinnata*, *Amygdalus nana*, *Hedera helix*, *Spiraea media* і *Juniperus communis*.

Ключові слова: дендрофлора, ботанічний сад Хмельницького національного університету, *ex situ*, Червоний список МСОП, Європейський Червоний список, Червона книга України.

Актуальність. Охорона біоландшафтного різноманіття є одним із пріоритетів сучасної екологічної політики. Основне завдання багатьох міжнародних та українських правових документів – припинити стрімке зменшення біоти [1–4].

Першим кроком на шляху до втраченої гармонії з природою стала концепція Червоної книги. Сьогодні червоних книг та переліків існує чимало, –

від глобальних до регіональних. Їх метою є обмеження та регламентація рівнів експлуатації людиною певних видів флори і фауни, включаючи як види, що мають безпосереднє ресурсне чи естетичне значення, так і види, які є індикаторами стану природних екосистем. Основою практично всіх червоних списків є перелік таксонів, ризик втрати яких є високим, незалежно від причин, що ведуть до зменшення їх природних популяцій. Залежно від рангу червоних списків, занесені до них види підлягають охороні на міжнародному, національному та місцевому рівні.

Найдієвішим засобом збереження рослинного і тваринного світу є система природоохоронних територій – охорона *in situ* (в природі). Науковий напрямок охорони фітобіоти *ex situ* полягає у збереженні рослин за штучних умов у вигляді живих рослин, насіння, культури тканин чи клітин із метою їх інтродукції та реінтродукції. Цю роль виконують ботанічні сади, дендропарки, інші науково-дослідні установи. Інтродуковані види, внесені до «червоних списків» міжнародного рівня, називають раритетними дендроекзотами або дендросозоекзотами [5].

Мета дослідження – встановлення приналежності до охоронного статусу видів дендрофлори Ботанічного саду Хмельницького національного університету, які охороняються червоними списками і книгами міжнародного, національного та регіонального значення.

Матеріали і методи дослідження. Об'єктами досліджень були деревні рослини всіх життєвих форм Ботанічного саду Хмельницького національного університету. Предметом досліджень – приналежність видів до офіційних переліків міжнародного значення – Червоного списку Міжнародного союзу охорони природи і природних ресурсів [6], Європейського Червоного списку [7], Додатків Конвенції про охорону дикої флори і фауни та природних середовищ існування в Європі, т.з. Бернська конвенція [8], Додатків Конвенції про міжнародну торгівлю видами дикої фауни і флори, що перебувають під загрозою зникнення, конвенція, CITES [9]. Досліджували приналежність видів

у Червоній книзі України [10] та Переліку рослин, яких охороняють в Хмельницькій області [11].

Узагальнений перелік раритетної дендрофлори Ботанічного саду Хмельницького національного університету складено за матеріалами опублікованого [12] і рукописного каталогів, робочих записів та інвентаризаційних досліджень. Латинські назви рослин наведено за сучасною міжнародною номенклатурою.

Ботанічний сад Хмельницького національного університету знаходиться у південно-західній частині м. Хмельницький на 5,2 га території університету (з них 2,21 га включено до природно-заповідного фонду України як ботанічний сад місцевого значення). Закладений у 2003 році.

Географічне розташування – $49^{\circ}24'27''$ північної широти та $26^{\circ}57'42''$ східної довготи. Територія ботанічного саду знаходиться на висоті над рівнем моря від 307,0 м до 330,0 м і розташована на схилах древньої балки, тальвегом якої тече невелика річка Немийка. Територія характеризується різноманітними формами рельєфу: тут є долина природного походження (площею близько 2,6 га), терасовані схили балки ($12\text{--}30^{\circ}$), круті уступи (місцями більше 50°), рівнинні ділянки. Материнською породою ґрунтового покриву ботанічного саду є оглеєні суглинки, на які значний вплив мають ґрунтові води.

Середньорічна температура повітря становить $7,1^{\circ}\text{C}$ вище нуля, найнижча вона у січні – $5,5^{\circ}\text{C}$ нижче нуля, найвища у липні – $18,0^{\circ}\text{C}$ вище нуля. Протягом року у місті випадає 669 мм опадів, середня відносна вологість повітря – 79 %.

У ботанічному саду є експозиції хвойних та листяних рослин, Японський сад (Символічний, Долина знань, Країна Японія, Плин часу), Долина квітів, Розарій. Кам'яниста гірка, Сад студентської дружби, Сад студентського дозвілля, Сад єдності, Сад слави, Сад кульок, Версальський візерунок, Деканатський березовий гай, Подільська діброва «Болонський модуль», ділянка Раритетної фітобіоти Хмельниччини, Сад папоротей, ділянка Малого Полісся.

Деревні види ростуть переважно в колекційно-експозиційних зонах: Хвойні-1, Хвойні-2, Японський сад, Сад слави.

Колекційний фонд ботанічного саду складає 1115 таксонів у кількості близько 23,2 тис. рослин. Значну частину раритетних видів деревних рослин у ботанічний сад було завезено із ботанічних садів Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича, Львівського національного університету імені Івана Франка, Харківського національного університету ім. В. Н. Каразіна, Київського національного університету ім. Тараса Шевченка, Національного лісотехнічного університету України, Національного університету біоресурсів і природокористування України, Подільського державного аграрно-технічного університету України, а також Національного ботанічного саду ім. М. М. Гришка НАН України.

Результати дослідження та їх обговорення. На підставі проведеного дослідження таксономічного складу дендрофлори Ботанічного саду Хмельницького національного університету нами виявлено 55 деревних видів, які увійшли до світових офіційних «червоних списків», Червоної книги України та охороняються на регіональному рівні в Хмельницькій області (табл.).

**Аутофітосозологічний конспект дендрофлори Ботанічного саду
Хмельницького національного університету**

Українська і латинська назва виду	Родина	Статус	Категорія
1	3	4	
<i>Pinophyta</i>			
<i>Cephalotaxus drupacea</i> Sieb. et Zucc.	<i>Cephalotaxaceae</i> Neger	ЧС МСОП	LR/lc
<i>C. fortunei</i> Hook)	так само	ЧС МСОП	LR/lc
<i>Chamaecyparis lawsoniana</i> (Andr.) Parl.	<i>Cupressaceae</i> Bartling	ЧС МСОП	VU
<i>Ch. pisifera</i> Sieb. et Zucc.	так само	ЧС МСОП	LR/lc
<i>Juniperus chinensis</i> L.	так само	ЧС МСОП	LR/lc
<i>J. communis</i> L.	так само	ЧС МСОП PP	LR/lc
<i>J. horizontalis</i> Moench.	так само	ЧС МСОП	LR/lc
<i>J. sabina</i> L.	так само	ЧС МСОП	LR/lc
<i>J. squamata</i> Lamb.	так само	ЧС МСОП	LR/lc
<i>J. virginiana</i> L.	так само	ЧС МСОП	LR/lc
<i>Platyclusus orientalis</i> (L.)Franco	так само	ЧС МСОП	LR/nt
<i>Thuja occidentalis</i> L.	так само	ЧС МСОП	LR/lc

Продовження таблиці

1	2	3	4
<i>Th. plicata</i> D.Don.	так само	ЧС МСОП	LR/lc
<i>Th. standishii</i> Carr.	так само	ЧС МСОП	LR/lc
<i>Thujaopsis dolabrata</i> Sieb. et Zucc.	так само	ЧС МСОП	LR/lc
<i>Ginkgo biloba</i> L.	<i>Ginkgoaceae</i> L.	ЧС МСОП	EN
<i>Taxus baccata</i> L.	<i>Taxaceae</i> S.F.Gray.	ЧС МСОП, ЧКУ	LR/lc IV
<i>Cunninghamia sinensis</i> R. Br.	<i>Taxodiaceae</i> Warming	ЧС МСОП	LR/lc
<i>Metasequoia glyptostroboides</i> Hu et Cheng.	так само	ЧС МСОП	CR
<i>Abies balsamea</i> (L.) Mill.	Соснови (<i>Pinaceae</i> Lindl.)	ЧС МСОП	LR/lc
<i>A. concolor</i> Lindl. et Gord.	так само	ЧС МСОП	LR/lc
<i>Larix decidua</i> Mill.		ЧС МСОП	LR/lc
<i>Picea asperata</i> Mast.	так само	ЧС МСОП	LR/lc
<i>P. omorica</i> (Panc.) Purkyne	так само	ЧС МСОП, ЄЧС	VU
<i>P. orientalis</i> L.	так само	ЧС МСОП	LR/lc
<i>P. pungens</i> Engelm.	так само	ЧС МСОП	LR/lc
<i>P. schrenkiana</i> Fisch. & C.A.Mey.	так само	ЧС МСОП	LR/lc
<i>P. sitchensis</i> Carr.	так само	ЧС МСОП	LR/lc
<i>Pinus aristata</i> Engelm	так само	ЧС МСОП	LR/lc
<i>P. armandii</i> Franch.	так само	ЧС МСОП	LR/lc
<i>P. cemba ssp. sibirica</i> (Du Tour) Rupr.	так само	ЧС МСОП	LR/lc
<i>Pinus koraiensis</i> Sieb.et Zucc.	так само	ЧС МСОП	LR/lc
<i>P. mugo</i> Turra	так само	ЧС МСОП	LR/lc
<i>P. nigra</i> Arn.)	так само	ЧС МСОП	LR/lc
<i>P. parviflora</i> Siebold et Zucc.	так само	ЧС МСОП	LR/lc
<i>P. ponderosa</i> Dougl.	так само	ЧС МСОП	LR/lc
<i>P. strobus</i> L.	так само	ЧС МСОП	LR/lc
<i>Pseudotsuga menziesii</i> Mirb.	так само	ЧС МСОП	LR/lc
<i>Tsuga canadensis</i> (L.) Carr.	так само	ЧС МСОП	LR/lc
<i>Magnoliophyta</i>			
<i>Aralia mandshurica</i> Rupr. et Maxim.	<i>Araliaceae</i> Vent.	ЧС МСОП	VU
<i>Hedera helix</i> L.	так само	PP	
Береза шугнанська (<i>Betula schugnanica</i> (B. Fedtsch.) Litv.)	<i>Betulaceae</i> S. F. Gray.	ЧС МСОП	CR/B2
<i>Betula oycowiensis</i> Besser	так само	ЧС МСОП	VU
<i>Cercis canadensis</i> L.	<i>Caesalpiniaceae</i> R. BR.	ЧС МСОП	LR/lc
<i>Eucommia ulmoides</i> Oliv.	<i>Eucommiaceae</i> Engl.	ЧС МСОП	LR/nt
<i>Gercidiphyllum japonicum</i> Sieb. Et Zucc.	<i>Gercidiphyllaceae</i> Van Tiegh.	ЧС МСОП	LR/nt

1	2	3	4
<i>Juglans regia</i> L.	<i>Juglandaceae</i> A. Rich. Kunth	ЧС МСОП	LC/Pop.trend
<i>Magnolia macrophylla</i> ssp. <i>Ashei</i> (Weath.) Spong.	<i>Magnoliaceae</i> Juss.	ЧС МСОП	LR/NT
<i>Sorbus torminalis</i> (L.) Crantz	<i>Rosaceae</i> Juss.	ЧКУ	III
<i>Amygdalus nana</i> L.)	так само	РР	
<i>Spiraea media</i> Franz Schmidt	так само	РР	
<i>Forsythia europaea</i> Deg. et Bald.	<i>Oleaceae</i> Lindl.	ЄЧС	
<i>Syringa josikaea</i> J.Jacq. ex Rchb.	так само	ЧС МСОП, БК (I), ЧКУ	NE I IV
<i>Staphylaea pinnata</i> L.	<i>Staphylaeaceae</i> DC	ЧКУ	V
<i>Vitis vinifera</i> L.	<i>Vitaceae</i> Juss.	ЧС МСОП	LC/Pop.trend

Примітка. ЧС МСОП – Червоний список Міжнародного союзу охорони природи, категорії/субкатегорії рідкості: **EN** – види, що знаходяться під загрозою зникнення; **CR** – види, що знаходяться під критичною загрозою зникнення у майбутньому; **VU** – вразливі; **LR** – група видів низького ризику; **Ic** – види, що потребують мінімальних заходів для збереження; **nt** – види, що не знаходяться в залежності від заходів охорони, але знаходяться на межі небезпеки; **LC** – категорія невизначена.

ЄЧС – Європейський Червоний список;

БК – вид під охороною Бернської конвенції: I – додаток I;

ЧКУ – Червона книга України, категорії: **рідкісні (III)** – види, популяції яких невеликі, які у даний час не відносяться до категорії «зникаючих» чи «вразливих», хоча їм і загрожує небезпека; **невизначені (IV)** – види, про які відомо, що вони відносяться до категорії «зникаючих» чи «рідкісних», однак достовірна інформація, яка б дозволяла визначити до якої із зазначених категорій вони відносяться, – відсутня; **недостатньо відомі (V)** – види, які можна було віднести до однієї з вище перерахованих категорій, однак у зв'язку з відсутністю повної достовірної інформації питання залишається невизначеним.

Установлено, що у відкритому ґрунті ботанічного саду охороняється 55 видів деревних рослин, які увійшли до світових «червоних списків», Червоної книги України та охороняються на регіональному рівні в Хмельницькій області.

Серед раритетних видів деревних рослин, що зростають у Ботанічному саду Хмельницького національного університету: 49 видів внесено до Червоного списку МСОП; два види (*Forsythia europaeae*, *Picea omorica*) занесено до Європейського Червоного списку; один вид – *Syringa josikaea* – є видом охорони Бернської конвенції. Видами Червоної книги України є *Sorbus torminalis*, *Staphylaea pinnata*, *Syringa josikaea*, *Taxus baccata*; До Переліку

рослин, які охороняються на регіональному рівні в Хмельницькій області належать: *Juniperus communis*, *Amygdalus nana*, *Hedera helix* і *Spiraea media*.

Серед досліджуваної дендрофлори не виявлено видів, які охороняються Вашингтонською конвенцією.

Syringa josikaea – має потрійний статус охорони, оскільки належить до Червоного списку МСОП, Червоної книги України та є видом охорони Бернської конвенції. Подвійний статус мають: *Picea omorica* (Червоний список МСОП, Європейський червоний список), *Taxus baccata* (Червоний список МСОП та Червона книга України), *Juniperus communis* (Червоний список МСОП, Перелік рослин, які охороняються в Хмельницькій області).

До раритетних видів світової дендрофлори належать 49 видів. Із деревних видів природної флори Хмельницької області, які охороняються, в колекційному фонді ботанічного саду є 6 рослин: *Sorbus torminalis*, *Staphylaea pinnata*, *Amygdalus nana*, *Hedera helix* і *Spiraea media*, *Juniperus communis*.

Серед раритетної складової дендрофлори ботанічного саду найбільше рослин, які належать до відділу *Pinophyta* – 39 видів, що становить 70,9 % від загальної кількості раритетів; відповідно покритонасінних рослин *Magnoliophyta* – 16 видів, або 29,1 %. Найбільше представлені родини *Pinaceae* (20 видів), *Cupressaceae* (13 видів). Найбільш чисельно представлені роди *Pinus* (9 видів), *Picea* і *Juniperus* (по 6 видів), *Thuja*, *Abies* і *Betula* (по 2 види), решта родів є моновидовими.

Висновки і перспективи. Більшість досліджуваних рослин ботанічного саду мають вік 5–17 років, у стадію плодоношення не вступили, тому комплексне дослідження успішності інтродукції не проводили. Ведуться фенологічні спостереження за рослинами та їх ставленням до різних екологічних чинників.

Створення експозиційно-колекційних ділянок у Ботанічному саду Хмельницького національного університету з включенням рідкісних і зникаючих рослин офіційних переліків міжнародного, національного та регіонального рівня є певним внеском у їх охорону за умов *ex situ* відповідно до

умов міжнародних договорів щодо охорони біорізноманіття, які ратифікувала Україна.

Список літератури

1. Конвенція про біорізноманіття [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_030.
2. Европейская стратегия сохранения растений. Совет Европы и «Планта Европа» [Текст]. – М. : Изд-во Представительства Всемирного Союза Охраны Природы для стран СНГ, 2003. – 39 с.
3. Международная программа ботанических садов по охране растений. Международный совет ботанических садов по охране растений / Botanic Gardens Conservation International [Текст]. – М. : 2000. – 58 с.
4. Закон України «Про Червону книгу України»: [прийнято Верховною Радою 07 лют. 2002 р.]: офіс. текст: за станом на 18 лист. 2012 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=3055-14>.
5. Заповідна дендрозоофлора Лісостепу України [Текст] / С. Ю. Попович, Н. П. Степаненко, Я. М. Дяченко та ін. ; за ред. С. Ю. Поповича. – К. : ТОВ «Аграр Медіа Груп», 2010. – 262 с.
6. Червоний список зникаючих видів МСОП [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.iucn.org/about/work/programmes/species/our_work/the_iucn_red_list/.
7. Європейський червоний список тварин і рослин, що знаходяться під загрозою зникнення у світовому масштабі [Електронний ресурс] – Режим доступу : http://ec.europa.eu/environment/nature/conservation/species/redlist/index_en.htm.
8. Текст та Додатки Бернської конвенції [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://conventions.coe.int/treaty/en/Treaties/Html/104.htm>.
9. Офіційний сайт Конвенції CITES [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.cites.org>.
10. Червона книга України. Рослинний світ / за ред. Я. П. Дідуха [Текст]. – К. : Глобалконсалтинг, 2009. – 900 с.
11. «Про Положення та Перелік видів рослин, що підлягають особливій охороні на території Хмельницької області» [Текст]: рішення п'ятої сесії шостого скликання Хмельницької обласної ради від 17 липня 2012 р. № 4-12/2012.

12. Каталог рослин Ботанічного саду Хмельницького національного університету / за ред. Л. П. Казімірової [Текст]. – Кам'янець-Подільський : Мошинський, 2009. – 124 с.

References

1. Konvencija pro bioriznomanittja [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu:http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_030.

2. Evropejskaja strategija sohraneniya rastenij. Sovet Evropy i «Planta Evropa» [Text]. – M. : Izd-vo Predstavitel'stva Vsemirnogo Sojuza Ohrany Prirody dlja stran SNG, 2003. – 39 s.

3. Mezhdunarodnaja programma botanicheskikh sadov po ohrane rastenij. Mezhdunarodnyj sovet botanicheskikh sadov po ohrane rastenij / Botanic Gardens Conservation International [Text]. – M., 2000. – 58 s.

4. Zakon Ukrainy «Pro Chervonu knyhu Ukrainy»: [pryiniato Verkhovnoiu Radoiu 07 liut. 2002 r.]: ofis. tekst: za stanom na 18 lyst. 2012 r. [Elektronnyi resurs] – Rezhym dostupu: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=3055-14>.

5. Zapovidna dendrosozoflora Lisostepu Ukrainy / S.Iu. Popovych, N. P. Stepanenko, Ya. M. Diachenko ta in. / za red. S.Iu. Popovycha [Tekst]. – K. : TOV «Ahrar Media Hrup», 2010. – 262 s.

6. Chervonyi spysok znykaiuchykh vydiv MSOP [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: http://www.iucn.org/about/work/programmes/species/our_work/the_iucn_red_list/.

7. Ievropeyskyi chervonyi spysok tvaryn i roslyn, shcho znakhodiatsia pid zahrozoiu znyknennia u svitovomu masshtabi [Elektronnyi resurs] – Rezhym dostupu : http://ec.europa.eu/environment/nature/conservation/species/redlist/index_en.htm.

8. Tekst ta Dodatky Bernskoi konventsii [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <http://conventions.coe.int/treaty/en/Treaties/Html/104.htm>.

9. Ofitsiynyi sait Konventsii CITES [Elektronnyi resurs] – Rezhym dostupu: <http://www.cites.org>.

10. Chervona knyha Ukrainy. Roslynnyi svit / Za red. Ya.P. Didukha [Tekst] – K. : Hlobalkonsal'tynh, 2009. – 900 s.

11. «Pro Polozhennia ta Perelik vydiv roslyn, shcho pidliahaiut osoblyvii okhoroni na terytorii Khmelnytskoi oblasti» [Tekst]: rishennia piatoi sesii shostoho sklykannia Khmelnytskoi oblasnoi rady vid 17 lypnia 2012 r. № 4-12/2012.

12. Kataloh roslyn Botanichnoho sadu Khmelnytskoho natsionalnoho universytetu / Za red. L.P. Kazimirovoi [Tekst]. – Kamianets-Podilskyi: Moshynskyi, 2009. – 124 s.

РАРИТЕТНАЯ ДЕНДРОФЛОРА БОТАНИЧЕСКОГО САДА ХМЕЛЬНИЦКОГО НАЦИОНАЛЬНОГО УНИВЕРСИТЕТА

Л. П. Казиминова

Установлена приуроченность к охранному статусу видов дендрофлоры Ботанического сада Хмельницкого национального университета, которые охраняются красными списками и книгами международного, национального и регионального значения. Установлено, что в открытой почве ботанического сада охраняется 55 древесных видов, которые занесены в мировые «красные списки», Красную книгу Украины и охраняются на региональном уровне в Хмельницкой области. Среди них: 49 видов занесены в Красный список МСОП; один вид – *Forsythia europaea* – занесен в Европейский Красный список; *Picea omorica* – является видом Красного списка МСОП и Европейского Красного списка; видами Красной книги Украины являются *Sorbus torminalis* и *Staphylaea pinnata*; один вид – *Syringa josikaea* – принадлежит к Красному списку МСОП, Красной книге Украины и является видом охраны Бернской конвенции; *Taxus baccata* занесен в Красный список МСОП и Красную книгу Украины; в Список растений, которые охраняются в Хмельницкой области принадлежат *Amygdalus nana*, *Hedera helix* и *Spiraea media*; один вид – *Juniperus communis* является видом Красного списка МСОП и таким, который охраняется на региональном уровне в Хмельницкой области. Охранными древесными видами естественной флоры Хмельницкой области в коллекционном фонде ботанического сада являются 6 растений: *Sorbus torminalis*, *Staphylaea pinnata*, *Amygdalus nana*, *Hedera helix*, *Spiraea media* и *Juniperus communis*.

Ключові слова: дендрофлора, ботанічний сад Хмельницького національного університету, *ex situ*, Червоний список МСОП, Європейський Червоний список, Червона книга України.

RARE DENDROFLORA OF THE BOTANICAL GARDEN OF KHMELNYTSKYI NATIONAL UNIVERSITY

L.P. Kazimirova

Identified and established the conservation status of dendroflora species represented in the Botanical Garden of Khmelnytskyi National University and protected by the Red Lists and Books of international, national and regional significance. Determined, that the open ground of the Botanical Garden represents and protects 55 tree species, included into the world «red lists», The Red Book of Ukraine and Khmelnytskyi oblast regional protection list. These are: 45 species under protection of the IUCN Red List; 1 specie – *Forsythia europaea* - of the European Red List; *Picea omorica* – of the IUCN Red List and the European Red List; *Sorbus torminalis* and *Staphylaea pinnata* are listed in the Red Book of Ukraine; 1 species – *Syringa josikaea* represented at the IUCN Red List, the Red Book of Ukraine and is The Berne Convention protected specie; *Taxus baccata* - of the IUCN Red List, and the Red Book of Ukraine; Khmelnytskyi oblast regional protection list is represented by *Amygdalus nana*, *Hedera helix* and *Spiraea media*; 1 specie – *Juniperus communis* is of the IUCN Red List and Khmelnytskyi oblast regional protection list. Khmelnytskyi oblast protected tree species represented in the

collection fund of the Botanical Garden include 6 floral forms, namely: Sorbus torminalis, Staphylaea pinnata, Amygdalus nana, Hedera helix and Spiraea media, Juniperus communis.

Key words: *Dendroflora, the Botanical Garden of Khmelnytskyi National University, ex situ, the IUCN Red List, the European Red List, the Red Book of Ukraine.*